

slag om Retten's Pleje blev forelagt, fra 1901 til 1904, og indtil det brast i Aaret 1906 ved, at Fællesudvalget ikke kunde blive enigt, ganske vist ikke om disse to Hovedprincipper — altsaa Gennemførelse af Adskillelsen af Domsmyndighed og Administration og fuldere Gennemførelse af Anklageprincippet —, hvorom Folketing og Landsting i Virkeligheden stod paa det samme Standpunkt, men om andre Punkter. Det var jo først, da Lovforslaget om en afkortet Skikkelse af Retsplejereformen kom frem i 1908, at man gav Afkald — med Sorg i alt Fald fra mange Sider, som det blev udtalt i Betænkningen den Gang — paa disse Princippers Gennemførelse for at naa et Resultat med Hensyn til de øvrige Fremskridt, som Loven af 1909 utvivlsomt indeholder.

Der er altsaa ikke i dette Lovforslag noget, som egentlig kan betragtes som nyt foreliggende for Landstinget, ikke noget, om hvilket Landstinget ikke i Henhold til sin tidligere Drøftelse og tidligere Vedtagelse kan tage Bestemmelse ved nærværende Lejlighed. Og det er nu saa heldigt, at Lovforslaget foreligger for os sammen med de nødvendige eller ønskelige Supplementslove, thi ved at føre ogsaa disse Sager til en Afgørelse bliver vi fri for den ganske abnorme Stilling, som for Tiden er til Stede, at vi staar med en vedtagen og stadfæstet Lov om Retten's Pleje, som blot stadig ikke træder i Kraft, nu paa sjette Aar, regnet fra 1908, paa femte Aar, regnet fra 1909. Det er en ganske uholdbar og abnorm Stilling i vor Lovgivning, som ikke har noget Sidestykke hos os og neppe andetsteds. I den Omstændighed finder jeg altsaa ogsaa en kraftig Opfordring til Landstinget til at gøre sit mest mulige for at føre Sagen til Ende i denne Samling, for at ikke denne abnorme Stilling skal vedligeholdes. Saa føjer jeg naturligvis til fra mit Standpunkt, at jeg vilde anse det for overordentlig vigtigt, at den Stilling, Landstinget vil indtage, og som jeg haaber det vil tage inden Samlingens Slutning, bliver gunstig for Lovforslagets Gennemførelse i den nuværende Skikkelse med de Ændringer, man i øvrigt indenfor den Ramme kan finde nødvendige. Thi hvis Lovforslaget skulde forkastes, bliver Situationen den samme, af hvilken som helst Grund det saa forkastes. Hvad enten det sker, fordi man anser Retsplejereformen for overhovedet overflødig, eller fordi man viger tilbage for Omkostningerne, eller fordi man foretrækker Loven af 1909 for

den reformerede Lov, vil den samme abnorme Situation blive bestaaende, at vi har en gældende Lov, som blot ikke træder i Kraft, men bliver udsat paa ubestemt Tid. Saaledes som Sagens Stilling er, maa det blive Følgen, og det kan ikke nytte, om vi vedtog Tillægslovsforslagene, thi de er udarbejdede med særligt Hensyn til det foreliggende Lovforslag. De kan ikke fyldestgøre for de Tillægslove, som Loven af 1909 forlanger for at træde i Kraft. Det vil altsaa sige, at vi fortsætter med den abnorme Situation. Jeg kalder den abnorm, for det første — det, som jeg nu vil berøre, er et Punkt, som særlig interesserer de Jurister, der staar i Forbindelse med den juridiske Verden udenfor Danmark — fordi der er noget ydmygende i, at man stadig skal møde med: Ja, vi har nok de samme Principper i vor Grundlov som Basis for en Retsplejereform, men vi har ikke faaet dem gennemført endnu. Det mødes med mild Forundring fra de juridiske Autoriteter i Udlandet, naar man skal give en Forklaring af, hvorledes det gaar til; og naar de saa yderligere bliver bekendt med, at vi har, hvad de ogsaa ved, en udarbejdet Lov — den af 1909 —, som hviler paa disse Principper — delvis i alt Fald gælder det Loven af 1909 — bliver de endnu mere forbavsede over dette mærkværdige Fænomen, at en Lov bestaar, men at dens Ikrafttræden bliver udsat i det uendelige. — Naa, det er nu udvortes Hensyn, kan man sige: Danmark har Lov til at være sig selv nok, der er intet internationalt Baand, der forpligter os til at følge, hvad de andre Lovgivninger har fulgt. Men der er store Ulemper forbundne med denne abnorme Stilling indadtil; den har, uagtet den ikke er traadt i Kraft, i Virkeligheden allerede delvis opnaaet en Virkning: vigtige Bestanddele af den gældende Lov af 1909 er blandt andet bragt til Anvendelse i Loven om den faste Voldgiftsret, og med Hensyn til de talløse Huller i den stykkevisse Lovgivning, som findes, er man jo dog i Anvendelsen nødt til eller berettiget til at tage Hensyn til, hvad en gældende Lov, som ikke er traadt i Kraft, har godkendt. Og endelig — det er det 3die, som fremhæves saa stærkt og med Rette af de Lærere, som ved Universitetet skal oplære de vordende Jurister, dem, som altsaa i Tidens Løb skal overtage Hvervet som Dommer eller som Sagfører — er det en uhyre Ulempe, at Studenterne maa lære to Systemer, uden at man dog kan for-